

Lara Ritoša Roberts: Retrogradna

5. 4.–30. 4. 2019

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Lara Ritoša Roberts se v Sloveniji prvič predstavlja s samostojno razstavo. V svojih delih se dotika različnih področij vizualne umetnosti. Čeprav bi jo lahko primarno označili kot kiparko, jo najbolj verodostojno imenujemo interdisciplinarno in tudi intermedijsko umetnico, saj izhajajoč iz (lastnega) telesa in njegovega nenehnega spreminjanja v času definira prostor skozi kontinuirano in kritično odzivanje na okolje, v katerem biva in ustvarja. Zunanje, formalno, strukturno in kiparsko telo je tudi notranje, razmišljujoče, odzivno in osebno.

Pod naslovom Retrogradna zaobjame preteklost in jo obeleži s svojim delom v obliki kontekstualne pregledne razstave, ki povezuje razna obdobja njene umetniške poti in v njenem odraščanju prisotna obdobja zgodovine. Da se ne ukvarja z nostalgijo v nobenem primeru, poudari z drznostjo umetniškega postopka, ko povezuje različnosti v skupno osebno, samosvojo in značilno poetiko z močnim avtorskim podpisom. Izhajajoč iz tridimenzionalnega objekta se poigrava z uporabo materialov, stisnjen papir (papier-mâché) se zdi kot kamen ali bron, v kar združi tudi lateks in povoj, kovina pa lahko deluje kot keramika.

Dihotomija med (zunanjim) izgledom in (materialno) resničnostjo ni mimetična, ampak prej kritična, če ne celo ironična v smislu pomanjševanja monumentalnih skulptur nadčloveških dimenzij in težkih, brutalističnih potez, v nežne, otroške obraze, ki jih čelno označi in tako pripadniško določi in kiparske miniature, ki jim z obglavljenjem odvzame prepoznavnost in jih posploši v slehernice in slehernike in jim v roke potisne signalne zastave. Brezosebna kot najbolj določujoča značilnost kolektiva in kolektiv kot delujoč mehanizem podobnih, ki jih poganjajo kolesja sistema.

A Lara Ritoša Roberts v svojem vpogledu ni niti metaforična, ampak je njen umetniški izraz prej mimikrija, s katero procesira svojo življenjsko popotovanje skozi zgodovinska obdobja. Ne zanima je niti mitologija, kar bi se morda lahko komu zazdelo v prvem hipu, ko v klasično skulpturo vdela natančno izbrane simbole družbe, v kateri je odraščala. Prej bi njeno pozicijo označili kot ironično (nikakor ne sarkastično in še manj cinično) in kritično v (po)polni racionalni distanci, ki jo umetnica imaginarno revalorizira skozi izrazno izrazito avtorsko kodiranje.

Slednje postane še toliko bolj spoznavno v njenih video delih, bodisi dokumentiranih posnetkih performansov, ki jih najpogosteje izvaja v skupini in z vabljenim sodelovanjem občinstva, bodisi v avtonomnih video produkcijah, v katerih v tem mediju združuje svoje pripovedovalske metode, ki jih poveže v svojevrstne, likovne metafikcijske kolaže oziroma pastiše. Citati iz popularne kulture se prepletejo z zgodovinskimi referencami, politika postane umetnost in umetnost je ideologija, vendar nikakor ne mitomanija.

Dobra ponazoritev njenih lepljenj je participativni performans Jugo joga, v katerem aktualnemu modnemu trendu obesi zgodovinski spomin na nekdanje stadionske zlete za 25. maj, Dan mladosti, ob predaji štafete Josipu Brozu Titu. V proletarski opremi, modri obleki in z rdečo ruto na glavi, vabi publiko, da ob zvokih revolucionarnih, partizanskih pesmi poze nekdanjih socialističnih junakov, ki jih uprizarja nastopajoča in vabi k ponavljanju za njo, postanejo elementi joge. Za popolno izkušnjo doda še projekcijo z aktivističnimi, političnimi slogani in s sporočili o samospoznavanju in zdravju in skrbi za skladen telesni in duhovni razvoj.

Obilo referenc na družbo, politiko in umetnost, zgodovino in sedanost, potuje kot vesoljska ladja skozi Larin stroj. Futurizem, konstruktivizem, avantgarde, modernizem in postmodernizem, minimalizem, klasicizem, sočrealizem (socialni in socialistični), popart in popularna kultura se stapljajo v kolektivno telo umetničine ustvarjalnosti, s katero zamenja individualno telo, da preizprašuje vlogo skupnosti. Individualnost izraza nadomesti kolektivni duh, katerega temelj je skupno delovanje in delovanje v skupnosti. Simboli, ki jih Lara Ritoša Roberts uporabi v svojih delih so znaki sodelovanja, enotnosti in enovitosti.

V tej njeni enoviti skupnosti raznoterih medijskih pristopov se intimno izpostavi hkrati kot spiritus agens in spiritus movens svojega opusa, ki skozi umetniško kodiranje sedanosti in preteklosti, aktualnosti in zgodovine procesira socialno in sociološko, politično in ekonomsko refleksijo samo-svojega prostor-časa. Lahko ga zamrzne v skulpturi in risbi, vzpostavi v instalaciji in prostorski namestitvi, izpelje s performansom ali skupinskim dogodkom v okviru njene skupine Performans kluba Fiskulturnik in pretopi v avdio-vizualno produkciji.

Ne glede na medij, ki ga uporabi, dosledno ostane angažirana v najčistejšem pomenu besede, s čimer neposredno zadene gledalca, gledalko v srce in nas vzpodbuja k razmisleku in preizpraševanju samih sebe. Od vseh sistemov zapovedana enotnost telesa in duha postane skozi skupno vadbo in ponavljanjem gibov za Enim manipulacija in skupinska hipnoza hkrati. Naučena in nenaravna repetitivnost

Lara Ritoša Roberts: Retrogradna

Odprtje razstave v petek, 5. 4. 2019, ob 19. uri
Zajtrk z umetnico. sobota, 6. 4. 2019, ob 10. uri
Razstava je na ogled do 30. aprila 2019.

Produkcija: KID KIBLA

Koprodukcija: X-OP

artKIT / Glavni trg 14, Maribor

Odprto: torek–petek: 10.00–13.00 in 17.00–19.00; sobota: 10.00–13.00
(zaprto ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih)

dobi ideološki predznak. V bistvu pa je smešna. Spodnaša. Vnaša. Se nanaša. Odpira. Saj to je tudi bistvo umetnosti in Lara ga nenehno in neizprosno pretresa. Strese tudi nas. Brez okolišanja.

Lara Ritoša Roberts v Mariboru razstavlja skulpture, risbe, video posnetke performansov, fotografije, kolaže, besede in zvok, nastale v zadnjih petnajstih letih. Prikaže neke vrste mini-retrospektivo, od tod tudi naslov razstave. Gre za enkratno spoj izbranih umetnin, ki kažejo na njeno življenjsko pot in obseg njenega umetniškega snovanja. Sistemi se menjujejo, človek ostaja. Lahko kot oseba, individuum, lahko razosebljeno kot kolektiv. Sistem je en, mi smo vsak in vsi. Pridružimo se ji pri hoji nazaj skozi dela, v katerih osebna pripoved uteleša zgodovinski kontekst ... NI kraja kot doma.

Rojena na Hrvaškem (takrat Jugoslavija) od leta 1994 živi in dela v južnem Londonu. Leta 2007 je magistrirala iz likovne umetnosti na Central Saint Martins College of Art & Design, prav tako pa se je usposabljala kot kiparka (2001–2004: Camberwell College of Arts) in kot performerka (1995–1999: Ecole de Mime Corporel Dramatique, London & Desmond Jones School of Mime & Physical Theatre, 1995). Med drugim je gostovala v Tate Modern (2017), INK Pula (2015), na Mestu žensk v Ljubljani (2013), National Theatre (2012), Whitstable Biennale (2012), Tate Britain (2010, 2012)

<https://lararitosaroberts.wordpress.com/>

<https://fiskulturnik.com/>